

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

Karar Sayısı : 2007/13004

16 Şubat 2005 tarihinde Saraybosna'da imzalanan ve 25/10/2007 tarihli ve 5702 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasındaki Hukuki ve Ticari Konularda Adli İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 12/12/2007 tarihli ve HUMŞ/1749 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 17/12/2007 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

C. ÇİÇEK Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	H. YAZICI Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	N. EKREN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	M. AYDIN Devlet Bakanı
M. BAŞESGİOĞLU Devlet Bakanı	K. TÜZMEN Devlet Bakanı	N. ÇUBUKÇU Devlet Bakanı	M. ŞİMŞEK Devlet Bakanı
M. S. YAZICIOĞLU Devlet Bakanı	M. A. ŞAHİN Adalet Bakanı	M. V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	B. ATALAY İçişleri Bakanı
B. ATALAY Dışişleri Bakanı V.	K. UNAKITAN Maliye Bakanı	H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	F. N. ÖZAK Bayındırlık ve İskân Bakanı
R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı	M. M. EKER Tarım ve Köyişleri Bakanı	F. ÇELİK Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı
M. Z. ÇAĞLAYAN Sanayi ve Ticaret Bakanı	M. H.GÜLER Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	E. GÜNAY Kültür ve Turizm Bakanı	V. EROĞLU Çevre ve Orman Bakanı

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BOSNA-HERSEK ARASINDA HUKUKÎ VE
TİCARÎ KONULARDA ADLÎ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek (bundan böyle "Akit Taraflar" olarak anılacaklardır.), Ulusal egemenlik, haklarda eşitlik ve âkit Tarafların iç işlerine karışmama ilkelerine dayanarak, Hukukî ve Ticari Konularda karşılıklı yardımlaşmayı kolaylaştırmak ve dostluk ilişkilerini geliştirmek isteğiyle, Hukukî ve Ticari Konularda Karşılıklı Yardımlaşma Anlaşması akdedilmesine karar vermişler ve aşağıdaki gibi anlaşmışlardır.

**KISIM 1
GENEL HÜKÜMLER**

Madde 1

(1) İş bu Anlaşmanın amacı, bir Âkit Tarafın vatandaşlarının, diğer Âkit Tarafın adli makamları önündeki hukukî işlemlerinde yasal korunması, Âkit tarafların adli makamlarınca hukukî ve ticarî konularda karşılıklı adli yardımın sağlanmasında işbirliği yapılması ve hukukî konularda mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi hususlarını düzenlemektir.

Madde 2

(1) Bir Âkit Tarafın vatandaşları, diğer kit Tarafın adli makamları önünde yapılan hukukî ve ticari konulardaki işlemlerde, bu Âkit Tarafın vatandaşları ile aynı şartlarla yasal korunma hakkına sahip olacaklardır.

(2) Bir âkit Tarafın vatandaşları diğer Âkit Tarafın adli makamlarına, hukukî ve ticarî konularda dava açmak için bu âkit Tarafın vatandaşlarının tabî olduğu şartlarla serbestçe müracaat hakkına sahip olacaklardır.

(3) Âkit Taraflardan birinin ülkesinde idare merkezi bulunan ve bu Âkit Tarafın mevzuatına uygun olarak kurulmuş tüzel kişiler, işbu Anlaşmanın hükümlerinden yararlanma hakkına sahip olacaklardır. İşbu Anlaşmada tüzel kişiler bakımından "ikâmet" teriminin idare merkezleri olarak anlaşılması amaçlanmıştır.

Madde 3

(1) İşbu Anlaşmada aksi öngörülmediği takdirde, Âkit Tarafların adli makamları birbiriyle kit Taraflarca tayin edilen Merkezi Makamlar aracılığı ile iletişim kuracaklardır. Türkiye Cumhuriyeti yönünden Merkezi Makam Adalet Bakanlığıdır. Bosna Hersek yönünden Merkezi Makam Bosna-Hersek Adalet Bakanlığıdır.

(2) İşbu Anlaşma hükümleri diplomatik veya konsolosluk kanalı ile iletişim kurulmasına engel teşkil etmeyecektir.

(3) İşbu Anlaşma kapsamında; adli makamlar, Her bir Âkit Tarafın iç hukukuna göre belirlenecektir.

Madde 4

(1) Merkezi Makamlar birbiriyle talepte bulunan Âkit Tarafın dilinde veya İngilizce iletişim kuracaklardır.

(2) Adli yardım talepleri ve ekli belgeler, talepte bulunan Âkit Tarafın dilinde düzenlenecek ve bunlara talepte bulunan Âkit Tarafın dilinde veya İngilizce yapılmış onaylı tercüme ekleneyecektir.

(3) Adli yardım talebinin yerine getirilmesi sonucu elde edilen belgeler, talepte bulunulan Âkit Tarafın dilinde iletilecektir.

Madde 5

Âkit Tarafların Adalet Bakanlıkları, Talep üzerine, İşbu Anlaşmaya konu teşkil eden adli sorunlarla ilgili olarak ülkelerindeki mevzuat ve uygulamalar hakkında birbirlerine bilgi sağlayacaklardır.

KISIM 2

BÖLÜM 1

HUKUKÎ VE TİCARÎ KONULARDA ADLÎ YARDIMLAŞMA

Madde 6

Âkit Tarafların adli makamları, hukukî ve ticarî konularda özellikle belgelerin tebliği, tarafların ve tanıkların dinlenmesi, bilirkişi incelemesi hususlarında ve Âkit Tarafların mevzuatlarında öngörülen diğer herhangi bir adli işlemin yerine getirilmesinde birbirlerine yardım sağlayacaklardır.

Madde 7

- (1) Bir adli yardım talebi şu hususları ihtiva edecektir:
- Eğer bilinmekte ise; talepte bulunan adli makam ve talepte bulunulan adli makamın adı;
 - Adli yardım talep edilen davanın niteliği;
 - Davanın taraflarının isim ve adresleri - tüzel kişilerde bunların isimleri ve idare merkezleri- ve varsa, temsilcilerinin isim ve adresleri
 - Eğer talebin konusu belgelerin tebliğine ilişkin ise, muhatabın tam adresi ve tebliğ edilecek belgeler;
 - İfadelerine başvurulacak kişilerin isim ve adresleri ile eğer mevcutsa doğum tarihleri, vatandaşlıkları ve meslekleri;
 - İfadelerine başvurulacak kişilere yöneltilecek sorular;
 - Sağlanacak delilin niteliği veya yerine getirilecek diğer adli işlem;
 - Talebin yerine getirilmesi için gerekli diğer bilgiler;
 - İncelenecek diğer hususlar veya belgeler.
- (2) Bir Hukukî yardım talebi, talepte bulunan makam tarafından imzalanacak ve resmî olarak mühürlenecektir. Talebe ekli belgeler, talepte bulunan Âkit Tarafın hukukuna göre onaylanacaktır.

Madde 8

- (1) Talepte bulunulan adli makam, talebin yerine getirilmesinde kendi mevzuat hükümlerini uygulayacaktır. Bununla birlikte, söz konusu adli makam talepte bulunan adli makamın özel bir usul veya yöntem izlenmesini istemesi durumunda, talepte bulunulan Âkit Tarafın iç hukukuna aykırı olmamak şartıyla bu usul veya yöntemi takip edecektir.
- (2) Talepte bulunan adli makamın istemesi durumunda, ilgili tarafların ve eğer varsa temsilcilerinin hazır bulunabilmeleri için, işlemlerin yapılacağı tarih ve yer hakkında bilgi verilecektir.
- (3) Talepte bulunulan adli makam, talebin yerine getirildiğini tespit eden belgeleri talepte bulunan adli makama gönderecek veya talebin yerine getirilemediği durumlarda bunun sebepleri hakkında talepte bulunan makama bilgi verecek ve tüm ekleri iade edecektir.
- (4) Talepte bulunulan Âkit Taraf, kendi ülkesindeki adli yardım talebinin yerine getirilmesi sebebiyle yapılan bütün masrafları üstlenecek ve bu masrafların ödenmesini talep etmeyecektir.

Madde 9

Bir adli yardım talebinin yerine getirilmesi, talepte bulunulan Âkit Tarafın egemenliğine, güvenliğine ve kamu düzenine zarar verebilecek nitelikte görülmemekte ise böyle bir talebin yerine getirilmesi reddedilebilir.

Madde 10

- (1) Talepte bulunan Âkit Tarafın bir adli makamı huzurunda hazır bulunmak üzere çağrılan bir tanık veya bilirkişi hakkında, hangi uyrukta olursa olsun, Âkit Tarafın ülkesinde, bu Taraf ülkesine girmeden önce vukuu bulan herhangi bir mahkûmiyet veya fiilden dolayı kovuşturma yapılamaz veya tutuklanamaz veya kişisel özgürlüğü hakkında diğer herhangi bir kısıtlama getirilemez. Bir tanık veya bilirkişi, tanıklık beyanı ya da bilirkişilik görevinden dolayı ayrıca kovuşturmayla, tutuklamaya ya da mahkûmiyet cezasının uygulanmasına da tabî tutulamayacaktır.
- (2) 1. fıkradaki dokunulmazlık, tanık veya bilirkişinin ülkeyi terk etme olanağı bulunduğu halde adli makamlarca hazır bulunmasının artık gerekmediği kendisine bildirildiği tarihten itibaren 7 günlük sürenin sonunda talepte bulunan Âkit Tarafın sınırlarını terk etmemesi ya da terk ettiği halde kendi isteği ile geri dönmesi halinde sona erecektir.
- (3) Bir tanık veya bilirkişi için çıkarılan çağrı yazısında, talepte bulunan Âkit Tarafın mevzuatında seyahat, ikâmet masrafları ve bilirkişilik ücretinin ödenmesi için öngörülen şartlar belirtilecektir. Böyle bir kişinin talebi üzerine, yol ve ikamet giderlerinin karşılanması için talepte bulunan adli makamca bir avans ödenecektir.

Bölüm 2

BELGELER

Madde 11

Bir Âkit Taraf adli makamının talebi üzerine, diğer Âkit Taraf, talepte bulunan Âkit Tarafın vatandaşlarının şahsi durumlarına ilişkin kayıtların, şahsî işleri ve menfaatleri ile ilgili diğer belgelerin suretlerini tercümesiz ve ücretsiz gönderecektir.

Madde 12

(1) Âkit Taraflardan birisinin ülkesinde düzenlenmiş veya onaylanmış ve resmî mühür taşıyan belgeler diğer Âkit Tarafın bir adli makamı önündeki işlemlerde tasdikten muaf tutulacaktır.

(2) Âkit Taraflardan birinin resmî makamlarınca düzenlenen belgeler, diğer Âkit Taraf ülkesindeki resmî belgelerle aynı ispat gücüne sahip olacaktır.

Bölüm 3

YARGILAMA MASRAFLARI VE TEMİNATTAN MUAFİYET (JUDİCATUM SOLVİ)

Madde 13

Bir Âkit Tarafın vatandaşları, diğer Âkit Tarafın adli makamları önündeki işlemlerinde, sadece yabancı olmaları veya diğer Âkit Taraf ülkesinde ikametgâhları bulunmamasından ötürü teminat vermekle yükümlü tutulmayacaklardır.

Madde 14

Âkit Taraflardan birinin vatandaşları, diğer Âkit Tarafın ülkesinde yargılama harç ve masraflarının ödenmesi için, bu Tarafın vatandaşları ile aynı şartlar altında adli yardımdan yararlanmaya hak kazanacaklardır.

İşbu anlaşma gereğince adli müzaherete, başvuruda bulunanın ekonomik, ailevi, ve şahsi durumlarını gösteren belgelere bağlı olarak hak kazanılacaktır. Belgeler başvuruda bulunanın ikamet ettiği Âkit Tarafın hukukuna göre veya başvuruda bulunan her iki Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmemekte ise vatandaşı olduğu Âkit Tarafın hukukuna göre düzenlenecektir.

Madde 15

Eğer bir Âkit Tarafın adli makamı, diğer Âkit Tarafın ülkesinde ikamet etmekte olan bir kişiye bir işlemi yapması için belli bir süre vermiş ise, bu süre belgelerin söz konusu kişiye tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır.

Kısım 3

HUKUKİ VE TİCARİ KONULARDAKİ KARARLARIN TANINMASI VE TENFİZİ

Madde 16

(1) Âkit Taraflar, diğer Âkit Taraf ülkesinde verilmiş aşağıda gösterilen kararları, işbu Anlaşma hükümlerine uygun olarak kendi ülkelerinde tanıyacak ve tenfiz edeceklerdir:

- Yargılama masraflarına ilişkin kararları da kapsayacak şekilde hukukî ve ticarî konulardaki mahkeme kararları;
- Hukukî konularda bir mahkeme önünde yapılmış veya mahkemece onaylanmış sulh anlaşmaları;
- Cezai konularda tazminata ilişkin olarak verilmiş mahkeme kararları

(2) Sadece işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra verilen kararlar, bu Anlaşma hükümleri uyarınca tanıma ve tenfize tabî olacaktır.

Madde 17

İşbu Anlaşmanın 16. maddesinde belirtilen kararlar aşağıdaki şartlarda tanınacak ve tenfiz edilecektir.

- Karar, verildiği Âkit Taraf hukuku uyarınca kesin ve icra edilebilir olmalıdır.
- Davalı, kararın verildiği Âkit Tarafın hukuku uyarınca usulüne uygun bir şekilde mahkemeye çağrılmış olmalıdır.
- Davanın tarafları savunma hakkından yoksun bırakılmamalı ve kendilerine mahkeme önüne çıkmak için usulüne uygun şekilde tebligat yapılmalı, iddialarını ileri sürme ve savunma yapma imkânsızlıkları halinde kendilerini temsil ettirebilme olanağı tanınmalı
- Aynı taraflar arasında, aynı sebep ve konuya dayalı olarak:
 - Tanıma ve tenfizin talep edildiği Âkit Taraf mahkemesinde daha önce açılmış ve görülmekte olan bir dava, veya
 - Talep edilen Âkit Taraf mahkemesince sonuçlandırılmış nihai bir davaBulunmamalıdır.
- Karar, tanıma ve tenfizin talep edildiği Âkit Tarafın mahkemelerinin münhasır yetkisine girmeyen bir konuda verilmelidir.
- Kararın, tanınması ve tenfizi tanıma ve tenfiz talebinde bulunulan Âkit Tarafın kamu düzenine aykırı olmamalıdır.

Madde 18

(1) Tanıma ve tenfiz başvurusu, tanıma ve tenfizin talep edildiği Âkit Tarafın yetkili mahkemesine, doğrudan yapılacaktır.

(2) Başvuruya aşağıdaki belgeler eklenecektir:

- Kararın kesinleşmiş ve icra kuvvetini haiz olduğunu tevsik eden bir şerh ile tam ve aslına uygunluğu onaylanmış bir örneği;
- Karar gıyapta verilmiş ise, gıyabında karar verilen tarafın usulüne uygun olarak çağrıldığını tespit eden gerekli belgelerin aslı veya onaylanmış örnekleri;
- Bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen başvuru ve belgelerin, kararın tanınmasının ve tenfizinin talep edildiği Âkit Tarafın dilinde veya İngilizce onaylanmış çevirisi.

Madde 19

(1) Kararların tanınması ve tenfizine ilişkin usule, tanıma ve tenfizin talep edildiği Âkit Tarafın hukuku

uygulanacaktır.

(2) Tanıma ve tenfize karar veren mahkeme, sadece işbu Anlaşmanın 17-18. maddelerini göz önünde tutacak ve kararın esasını incelemeyecektir.

Madde 20

İşbu Anlaşmanın tanıma ve tenfize ilişkin hükümleri, Âkit Tarafların yabancı bir kararın icrası sonucu elde edilen para ve eşyanın yurtdışına transferi ile ilgili mevzuat hükümlerine engel teşkil etmeyecektir.

Kısım 4 NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 21

İşbu Anlaşma, Âkit Tarafların katılmış olduğu veya katılacağı bu Anlaşma ile düzenlenen konulara ilişkin hükümleri içeren diğer uluslararası belgeleri ihlâl etmeyecektir.

Madde 22

Âkit Taraflar arasında işbu Anlaşmanın uygulanması ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek sorunlar, diplomatik kanaldan çözümlenecektir.

Madde 23

- (1) İşbu Anlaşma onaylanacaktır. Onay belgeleri Ankara/Saraybosna'da teati edilecektir.
- (2) İşbu Anlaşma, onay belgelerinin teati edilmesinden 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.
- (3) İşbu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.
- (4) Her Âkit Taraf, yazılı bildirimde bulunmak suretiyle Anlaşmayı feshedebilir. Bu halde Anlaşma, diğer Âkit Tarafın yazılı bildirim aldığı tarihten itibaren on iki aylık süre boyunca yürürlükte kalacaktır. İşbu hükümlerin kanıtı olarak Âkit Tarafların yetkili temsilcileri işbu Anlaşmayı imzalamışlardır. Saraybosna'da 16/02/2005 tarihinde her biri Türkçe, Boşnakça, Hırvatça, Sırpça ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha halinde düzenlenmiş olan tüm metinler aynı derecede geçerlidir. Yorumda aykırılık halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA**

**BOSNA-HERSEK
ADINA**